

Riktlinjer för länshållningsvatten

Länshållningsvatten kan uppkomma i samband med sprängning, borrhning, schaktning, upplag av bergmassor och annan verksamhet under byggskedet. Arbetet och områdets förutsättningar gör att länshållningsvattnet kan innehålla olika typer av föroreningar som kan orsaka skada i närliggande recipienter.

Krav på lokal rening för länshållningsvatten gäller i Järfälla kommun.

Övergripande krav för länshållningsvatten

- VA-huvudmannen¹, ska informeras om alla arbeten där länshållningsvatten uppstår. Minst 2 veckor innan arbetet påbörjas ska fastighetsägaren, eller dennes representant, lämna uppgifter om följande².
  - när och var arbeten pågår som ger upphov till länshållningsvatten.
  - hur länshållningsvattnet kommer att hanteras.
  - kontaktuppgifter till miljö- och/eller kvalitetsansvarig.
- Allt länshållningsvatten ska genomgå lokal rening. Detta genomförs minst genom slam- och oljeavskiljning, med en uppehållstid på minst 12 h. Om bra markförutsättningar finns inom arbetsområdet kan infiltration i mark vara ett alternativ, om inte länshållningsvattnet misstänks innehålla förhöjda halter av metaller eller miljögifter.
- Reningskraven i tabell 1 ska följas upp genom analys av utgående renat länshållningsvatten. Vid arbeten i områden där markföroreningar påvisats, eller där föroreningar misstänks finnas i länshållningsvattnet, ska även reningskraven för miljögifter i tabell 2 följas upp genom provtagning. Vid misstanke om andra föroreningar kan krav även komma att ställas på andra ämnen. Om riktvärdena överskrids kan VA-huvudmannen besluta om att särskilda åtgärder ska vidtas.
- Provtagning och analys ska genomföras av utbildad provtagare och ackrediterat laboratorium. Analyserna ska göras på icke filtrerade prover. Provtagning ska utföras både på orenat och renat länshållningsvatten i direkt anslutning till reningsanläggningen. Vid fullständig infiltration i mark krävs ingen provtagning.

- Analysresultaten ska skyndsamt redovisas till VA-huvudmannen tillsammans med för provet relevant information.³

Särskilda krav vid sprängning

- I samband med sprängning kan kvävehalterna bli väldigt höga. Vid sprängning tillkommer därför även analys av totalkväve. Halter under 5 mg/l kan normalt släppas till recipienten om utspädning sker. För Igelbäcken och Bällstaån är motsvarande värde 1,2 respektive 2 mg/l. För högre halter beslutas hanteringen från fall till fall.
- Länshållningsvatten med kvävehalter över 20 mg/l kan i vissa fall ledas till spillvattennätet, om det inte innehåller ämnen som kan påverka avloppsreningsverkets reningsprocesser negativt. VA-huvudmannen beslutar om vart länshållningsvattnet ska ledas. Leds länshållningsvattnet till avloppsreningsverk utgår en avgift enligt gällande VA-taxa.

Analysfrekvens

- Vid större arbeten, längre än 1 månad

- Vid arbeten där länshållningsvatten beräknas uppkomma under mer än 1 månad, ska provtagning och analys göras varje vecka som länshållningsvatten uppkommer. Om gällande riktvärden uppfylls vid minst två provtagningstillfällen i rad kan analysfrekvensen minskas till 1 gång per månad.

- Vid mindre arbeten, kortare än 1 månad

- Vid arbeten där länshållningsvatten beräknas uppkomma under mindre än 1 månad, ska provtagning och analys ske varje vecka som länshållningsvatten uppkommer. Om gällande riktvärden uppfylls kan VA-huvudmannen besluta om undantag från provtagningskravet.

- Vid små arbeten, kortare än 1 vecka

- Vid arbeten där länshållningsvatten beräknas uppkomma under mindre än 1 vecka kan VA-huvudmannen undanta kravet på provtagning helt, dock inte vid misstanke om förorenad mark eller om sprängning sker. Kravet på anmälan och rening av länshållningsvattnet kvarstår.

¹ VA-huvudmannen utgörs av Tekniska nämnden och kontaktas via mejl till: tekniskanamnden@jarfalla.se alt. via telefon till Järfälla kommuns servicecenter på 08-580 285 00.

² Informationen ska i första hand lämnas på blankett *Anmälan om länshållning*, som finns att hämta på Järfälla kommuns webbplats www.jarfalla.se.

³ Informationen ska i första hand lämnas på blankett *Provtagning länshållningsvatten*, som finns att hämta på Järfälla kommuns webbplats www.jarfalla.se.

Riktvärden för länshållningsvatten

För länshållningsvatten gäller riktvärden enligt tabell 1 och 2.

Tabell 1. Riktvärden för länshållningsvatten

Avrinnings- område	Oljehalt mätt som oljeindex	Riktvärde ¹		
		Suspenderad substans	pH	Total- fosfor
Bällstaån	0,5 mg/l	60 mg/l	6,5 – 8	80 µg/l
Mälaren	1 mg/l	60 mg/l	6,5 – 8	100 µg/l
Säbysjön	1 mg/l	60 mg/l	6,5 – 8	100 µg/l
Igelbäcken	0,5 mg/l	25 mg/l	6,5 – 8	80 µg/l
Översjön	1 mg/l	60 mg/l	6,5 – 8	100 µg/l

¹ Med riktvärde anses ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för fastighetsägaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan underskridas.

Tabell 2. Riktvärden för metaller och miljögifter

Avrinnings- område	Riktvärde ¹							
	Pb µg/l	Cd µg/l	Hg µg/l	Cu µg/l	Zn µg/l	Ni µg/l	Cr µg/l	BaP µg/l
Bällstaån	3,0	0,3	0,04	9,0	15	6	8	0,05
Mälaren	3,0	0,3	0,04	9,0	15	6	8	0,05
Säbysjön	3,0	0,3	0,04	9,0	15	6	8	0,05
Igelbäcken	1,5	0,15	0,02	4,5	7,5	3	4	0,025
Översjön	3,0	0,3	0,04	9,0	15	6	8	0,05

¹ Med riktvärde anses ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för fastighetsägaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan innehållas.

Exempel på slam- och oljeavskiljning

För att avskilja olja och sediment kan olika metoder väljas beroende på platsens förutsättningar. Om stora grönytor, med god infiltrationsförmåga, finns att tillgå kan länshållningsvatten spridas på grönytan och renas naturligt genom infiltration i mark och upptag av växtlighet. Infiltration får ej ske om länshållningsvattnet misstänks innehålla förhöjda halter av metaller eller miljögifter.

Saknas möjlighet till naturlig infiltration måste länshållningsvattnet renas genom att tunga partiklar sedimenteras och olja och lätta föroreningar samlas på vattenytan. För att få en bra rening krävs därför att länshållningsvattnet måste få vara förhållandevis stilla och omsättningen låg, minst 12 timmars uppehållstid. Upphållstiden beräknas enkelt genom formeln:

$$\text{Upphållstid (h)} = \frac{\text{vattenvolym i container/damm (m}^3\text{)}}{\text{flöde (l/s)} \times 3,6}$$

Vid avtappningen av det renade länshållningsvattnet är det viktigt att avtappningen ske en bit under vattenytan så att varken de flytande föroreningarna eller sediment följer med vattnet ut.

Enkla olje- och sedimentavskiljare kan utgöras av en container eller en grävd damm. Nedan visas en enkel principskiss på en container som fungerar som olja- och sedimentavskiljare.

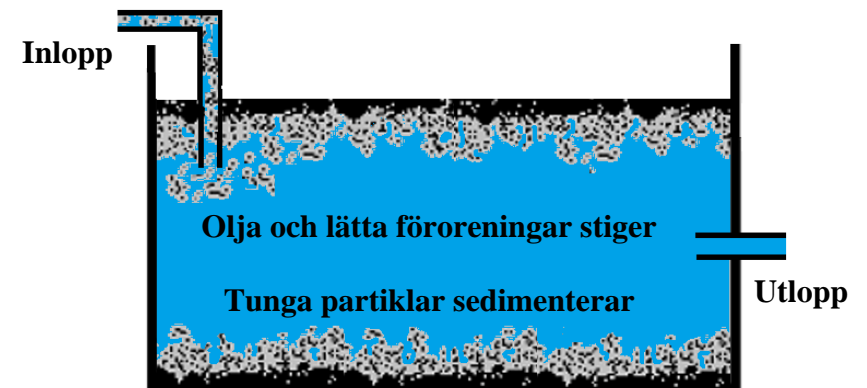

Bild 1. Enkel skiss över en sediment- och oljeavskiljare.

Teckenförklaring

- avrinningsområde
- östra Mälarens vattenskyddsområde
- våtmark

Mälarens
avrinningsområde

Översjöns
avrinningsområde

Säbysjöns
avrinningsområde

Bällstaans
avrinningsområde

Igelbäckens
avrinningsområde

0 2 000
meter